

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут
Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 16 вересня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Земельне право України
Викладач (-і)	Мороз Галина Василівна, доц., к.ю.н., доцент кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	Мороз Галина Василівна (0342) 507822
Е-mail викладача (-ів)	Мороз Галина Василівна galyna.moroz@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, <i>розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри</i> https://ktetap.pnu.edu.ua/інформація-щодо-навчального-процесу/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту та classroom, зокрема, погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є однойменна галузь права та законодавства, а також практика реалізації відповідних норм різноманітними суб'єктами. Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальнотеоретичні засади регулювання земельних відносин. 2. Особливості правового режиму окремих категорій земель. <p>Земельне право регулює суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження землею, а також багато інших різновидів суспільних відносин, зокрема: відносини з охорони та відтворення земель, відносини в управлінській сфері, відносини щодо застосування юридичної відповідальності за порушення норм земельного законодавства та ін.</p> <p>Основними джерелами цієї галузі виступають Земельний кодекс України, Закони України «Про землеустрій», «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)», «Про охорону земель», «Про державний контроль за використанням та охороною земель», «Про використання земель оборони», «Про оцінку земель», «Про оренду землі» та ряд інших законів і підзаконних актів.</p> <p>Навчальна дисципліна структурно побудована відповідно до методологічних і методичних засад вивчення земельного права та з урахуванням потреб правозастосовної практики з тим, щоб сформувати у студентів сталі теоретичні знання та сприяти оволодінню навиками практичного застосування земельно-правових норм до конкретних життєвих обставин, допомогти зорієнтуватися в різноманітті наукових концепцій щодо права власності на землю, реалізації та захисту земельних прав, охорони земель, а також у значному обсязі нормативно-правових актів, які регулюють земельні відносини.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни «Земельне право України» є формування у студентів необхідних юридичних знань з теорії земельного права, формування навиків</p>	

практичного їх застосування, розуміння необхідності виваженої юридичної кваліфікації форм реалізації та захисту земельних прав, а також прав власників та користувачів інших природних об'єктів та їх ресурсів.

Основними цілями вивчення дисципліни «Земельне право України» є набуття студентами сталих теоретичних знань норм земельного законодавства України та оволодіння навиками практичного їх застосування до конкретних життєвих обставин, та на цій основі формування умінь зорієнтуватися в різноманітні наукових концепцій щодо права власності на землю, реалізації та захисту земельних прав, режимів використання різних категорій земель, охорони земель, управлінської сфери, а також в питаннях юридичних засобів захисту порушених земельних прав..

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності та у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів земельного права.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу джерел земельного права та результатів наукових досліджень земельно-правових відносин.

Здатність застосовувати знання положень земельного законодавства у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області земельного права та розуміння професійної діяльності.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями в земельно-правовій сфері.

Прагнення до збереження якісних характеристик землі та навколишнього природного середовища загалом.

Фахові компетентності:

Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, основні поняття та принципів положення земельного законодавства.

Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції щодо кваліфікації земельно-правових відносин.

Здатність до критичного та системного аналізу, порівняння і тлумачення чинного земельного законодавства.

Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів суб'єктів земельно-правових відносин.

Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування в сфері земельно-правових відносин.

Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення, здатність давати юридичну кваліфікацію відносинам, що пов'язані з використанням і охороною земель.

Програмні результати навчання:

Здатність продемонструвати знання та розуміння змісту правових понять та категорій, базових для даної галузі права.

Здатність продемонструвати знання та розуміння суті і специфіки земельно-правових відносин.

Здатність продемонструвати знання та розуміння правового механізму реалізації відносин, що є предметом даної галузі.

Здатність продемонструвати знання та розуміння правового режиму земель різних категорій.

Вміння давати юридичну кваліфікацію відносинам, пов'язаним з використанням та охороною земельних ресурсів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття

Загальна кількість годин

лекції		10		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		4		
самостійна робота		76		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова	
8	081 Право	4	вибіркова	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Модуль I. Загальнотеоретичні засади регулювання земельних відносин				
Тема 1. Земельне право в системі права України		2	1	5
Тема 2. Історія розвитку земельного права України		-	-	5
Тема 3. Земельні правовідносини в Україні		-	-	5
Тема 4. Джерела земельного права		-	-	3
Тема 5. Право власності на землю		2	1	4
Тема 6. Правові засади управління в галузі використання і охорони земель		2	-	3
Тема 7. Земельна реформа в Україні		-	-	4
Тема 8. Правове регулювання приватизації земель		-	1	4
Тема 9. Право землекористування та його види		2	1	4
Тема 10. Обмеження прав на землю		-	-	4
Тема 11. Гарантії прав на землю в Україні		-	-	4
Тема 12. Правова охорона земель		-	-	3
Тема 13. Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства		-	-	3
Модуль II. Особливості правового режиму окремих категорій земель				
Тема 14. Правове регулювання використання та охорони земель сільськогосподарського призначення		-	-	4
Тема 15. Правовий режим земель житлової та громадської забудови		2	-	4
Тема 16. Особливості правового режиму земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення		-	-	4
Тема 17. Землі лісгосподарського призначення		-	-	4
Тема 18. Правовий режим земель водного фонду		-	-	4
Тема 19. Правове регулювання використання земель промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення		-	-	4
ЗАГ.:		10	4	76

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19.05.2023 р. № 309 https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf, а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 13 від 27.06.2024 р.) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Передбачається виконання письмової самостійної роботи (пп. 2.5.4 МРПОУ). Завдання для самостійної роботи розробляються керівниками навчальних дисциплін, затверджуються на засіданні відповідної кафедри, включаються до методичних вказівок, розміщуються на сайті. Студенти виконують відповідні завдання у міжсесійний період, при цьому маючи можливість консультиватися з викладачем в години проведення індивідуальних занять, і здають їх на відповідні кафедри до початку екзаменаційно-залікової сесії (пп. 3.3.1 МРПОУ).</p> <p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма студентами письмової домашньої контрольної роботи.</p> <p>Кожен студент відповідної навчальної групи виконує домашню контрольну роботу за індивідуальним варіантом відповідно до порядкового номера цього студента за списком в навчальних журналах академгрупи. Роботи виконуються в друкованому вигляді.</p> <p>Максимальна оцінка роботи – 25 балів. Завдання та вимоги до виконання контрольної містяться в Методичних вказівках і завданнях для самостійної роботи студентів заочної форми навчання https://ktetap.pnu.edu.ua/заочна-форма-навчання-3/.</p>
Семінарські заняття	<p>Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання-3/ та на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/</p> <p>Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 25 (пп. 2.5.3 МРПОУ).</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються МРПОУ. Невиконання завдань для самостійної роботи чи невчасна її здача на кафедру є підставою для недопуску студента до здачі екзамену.</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль – екзамен у письмовій формі.</p> <p>Варіанти завдань на екзамен, бали за їх виконання, критерії оцінювання розробляються керівником навчальної дисципліни та</p>

затверджуються на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.3.4 МРПОУ).

Екзамен проводиться у формі тестування з використанням системи дистанційного навчання університету. Екзаменаційні завдання охоплюють 50 тестових запитань (закритої форми з одною правильною відповіддю) по 1 балу. Максимальний бал за екзамен становить 50 балів.

Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 25 балів), балу за самостійну роботу (максимально 25 балів) та балу за екзамен (максимально 50 балів) (пп. 2.5.1-2.5.2 МРПОУ). Загальний підсумковий бал становить максимально 100 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами заочної форми обов'язкової домашньої письмової контрольної роботи, вимоги до якої визначені в Методичних вказівках і завданнях для самостійної роботи студентів заочної форми навчання – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри <https://ktetap.pnu.edu.ua/заочна-форма-навчання-3/>.*

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення. Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття навчальної дисципліни.

Неформальна освіта

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти здійснюється одноосібним рішенням директора за умови, що назви освітніх компонент ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність; співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС); співпадають компетентності та програмні результати навчання з дисципліни / дисциплін та результатів неформальної освіти або на підставі висновку експертної комісії кафедри..

8. Рекомендована література

1. Мірошниченко, А. М. Земельне право України: підручник. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. 512 с.

2. Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природоресурсних відносин в Україні: колективна моногр./ відп. ред. Т.Є. Харитонова, І.І. Каракаш. Одеса: Видавничий дім «Гельветика» 2018. 721 с.
  3. Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку: колективна монографія / за ред. д.ю.н., проф. А. П. Гетьмана та д.ю.н., проф. Т. В. Курман. Харків: Юрайт, 2022. 576 с.
  4. Земельне право: посіб. для підготовки до іспиту / М.В. Шульга, В.І. Гордєєв, Д.В. Санніков. Харків: Право, 2019. 278 с.
  5. Земельне право : підручник. 3-тє вид., доп. і перероб.; за ред. М. В. Шульги. Харків : Юрайт, 2023. 592 с https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/Zem_pravo-2023.pdf
- Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:
1. Мороз Г. В. Методичні вказівки для підготовки до семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни «Земельне право» (для студентів заочної форми) / Івано-Франківськ: НН юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2024.
  2. Мороз Г. В. Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи з навчальної дисципліни «Земельне право» для студентів заочної форми навчання. Івано-Франківськ: НН Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2024.
<https://ktetap.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання-3/>

Викладач:

к.ю.н., доц. Галина МОРОЗ